

Міністерство освіти і науки України
Хмельницький національний університет

Затверджено
наказом ректора ХНУ
„02” 02 2024 року
№ 6

ЗАГАЛЬНООБ'ЄКТОВА ІНСТРУКЦІЯ №1

**Про заходи пожежної безпеки
в Хмельницькому національному університеті**

ЗАГАЛЬНООБ'ЄКТОВА ІНСТРУКЦІЯ №1

про заходи пожежної безпеки

1. Галузь застосування

1.1. Ця інструкція поширюється на територію, будинки, споруди, всі виробничі, службові, складські, допоміжні та інші приміщення Хмельницького національного університету (надалі університет) і встановлює основні вимоги до забезпечення пожежної безпеки в них.

1.2. Пожежна безпека в закладі забезпечується шляхом проведення організаційних, технічних та інших заходів, спрямованих на попередження пожеж, забезпечення безпеки людей, зниження майнових втрат, створення умов для швидкого виклику пожежних підрозділів та успішного гасіння пожеж.

1.3. Відповідальність за пожежну безпеку окремих виробничих підрозділів, складських, допоміжних та інших приміщень покладається на їх керівників, а на час їх відсутності – осіб, які виконують їх обов'язки.

В неробочий час та вихідні дні відповідальність за пожежну безпеку в університеті покладається на працівників, що чергують за графіком.

1.4. Усі працівники при прийнятті на роботу і за місцем роботи повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки, що поділяються на вступний, первинний, повторний, позачерговий та цільовий.

1.5. Забороняється допуск до роботи осіб, які не пройшли протипожежний інструктаж та перевірку знань з питань пожежної безпеки.

1.6. Куріння на території установи дозволяється тільки у спеціально відведеніх місцях.

1.7. Інструкція є обов'язковою для вивчення та виконання всіма працівниками університету, орендарями та відвідувачами.

2. Вимоги пожежної безпеки

2.1. Вимоги пожежної безпеки до утримання території

2.1.1. До всіх будівель і споруд університету має бути забезпечений вільний доступ. Протипожежні розриви між спорудами, корпусами повинні відповідати вимогам будівельних норм.

2.1.2. Забороняється на території установи влаштовувати звалища горючих відходів.

2.1.3. Проїзди, проходи до будівель, споруд, пожежних вододжерел, пожежного інвентарю та засобів пожежогасіння мають завжди бути вільними, утримуватись справними і перебувати в задовільному стані в будь-яку пору року. Забороняється зменшувати нормативну ширину проїздів.

2.1.4. На території установи на видних місцях мають бути встановлені таблички із зазначенням на них порядку виклику пожежної охорони, знаки із зазначенням місця розміщення первинних засобів пожежогасіння.

2.2. Вимоги пожежної безпеки до утримання будівель, споруд та інших приміщень

2.2.1. Будь-які перепланування, зміни функціонального призначення приміщень здійснювати тільки за наявності проектної документації, яка пройшла попередню експертизу на відповідність нормативним актам з питань пожежної безпеки з позитивним результатом в органах державного пожежного нагляду.

2.2.2. Усі житлові корпуси, будівлі, споруди та інші приміщення університету повинні своєчасно очищатись від горючого сміття і постійно утримуватись у чистоті.

2.2.3. Розміщення меблів та обладнання слід проводити таким чином, щоб забезпечити вільний евакуаційний прохід до дверей виходу з приміщення. Напроти дверного отвору має залишатись прохід шириною, яка дорівнює ширині дверей, але не менше 1м.

2.2.4. Протипожежні системи, установки, устаткування приміщень, будівель та споруд (пожежна автоматика, протипожежне водопостачання, протипожежні двері, клапани, інші захисні пристрой у протипожежних стінах і перекриттях тощо) повинні постійно утримуватися у справному робочому стані.

2.2.5. Дерев'яні конструкції в будинках усіх ступенів вогнестійкості, крім V, повинні піддаватися вогнезахисній обробці, за винятком вікон, дверей, воріт, підлоги, вбудованих меблів, стелажів, якщо в будівельних нормах не зазначені інші вимоги. Пошкодження вогнезахисних покріттів (штукатурки, спеціальних фарб, лаків, обмазок тощо) будівельних конструкцій, горючих оздоблювальних і теплоізоляційних матеріалів, повітроводів, металевих опор та перегородок повинні негайно усуватися. Технічний стан вогнезахисного покрову (просочення) слід перевіряти не рідше одного разу на рік зі складанням Акту перевірки.

2.2.6. Отвори у протипожежних стінах, перегородках та перекриттях повинні бути обладнані захисними пристроями (протипожежними дверима, вогнезахисними клапанами, водяними завісами тощо) проти поширення вогню та продуктів згорання.

2.2.7. За наявності у приміщенні лише одного евакуаційного виходу дозволяється перебувати в ньому не більше 50 осіб.

2.2.8. У разі необхідності встановлення на вікнах приміщень, де перебувають люди, грат, останні повинні розкриватись, розсуватись або зніматись. Під час перебування в цих приміщеннях людей грати мають бути відчинені (розсунуті, зняті).

2.2.9. Установлювати глухі (незнімні) грати дозволяється в складах, на об'єктах торгівлі, розрахованих на одночасне перебування до 50 осіб, та інших випадках, передбачених нормами і правилами, затвердженими в установленому порядку..

2.2.10. Забороняється :

- улаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, двері розсувні, підйомні, такі що обертаються, та інші пристрой, які перешкоджають вільній евакуації людей;
- захаращувати шляхи евакуації (коридори, проходи, сходові марші й площацки, вестибюлі, холи, тамбури тощо) меблями, устаткуванням, різними матеріалами та готовою продукцією, навіть якщо вони не зменшують нормативну ширину;
- забивати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, зовнішні евакуаційні двері будівель;
- застосовувати на шляхах евакуації (крім будівель V ступеня вогнестійкості) горючі матеріали для облицювання стін і стель, а також сходів та сходових площацок;
- захаращувати меблями, устаткуванням та іншими предметами двері на балконах і лоджіях, переходи в суміжні секції та виходи на зовнішні евакуаційні драбини;
- знімати встановлені на балконах (лоджіях) драбини;
- улаштовувати у сходових клітках приміщення будь-якого призначення, у тому числі кіоски, а також виходи з вантажних ліфтів (підйомників), прокладати газопроводи, трубопроводи з ЛЗР і ГР, повітроводи;

- улаштовувати у загальних коридорах комори і вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети;
- розташовувати в ліфтowych холах кіоски тощо;
- установлювати телекамери в проходах таким чином, щоб вони перешкоджали евакуації людей;
- робити засклення або закладання жалюзі й отворів повітряних зон у незадимлюваних сходових клітках;
- знімати передбачені проектом двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових клітках;
- замінити армоване скло на звичайне у дверях та фрамугах всупереч передбаченому за проектом;
- знімати з дверей пристрої для само зачинення, фіксувати такі двері у відчиненому положенні, зберігати, у тому числі тимчасово, інвентар та різні матеріали у тамбурах виходів, шафах (нішах) для інженерних комунікацій, зачиняти на замки та інші запори, що важко відчиняються з середини зовнішні евакуаційні двері у разі знаходження там людей.;
- зменшувати нормативну площину фрамуг у зовнішніх стінах сходових кліток або закладати їх;
- розвішувати у сходових клітках на стінах стенді тощо;
- спільне зберігання легкозаймистих і горючих рідин з іншими матеріалами (речовинами), зберігання кислот у місцях, де можливе їх стикання з речовинами органічного походження;
- зберігання матеріалів навалом та впритул до приладів і труб опалення
- улаштовувати слизьку підлогу на шляхах евакуації.

2.2.11. Під час організації та проведення заходів із масовим перебуванням людей слід дотримуватися таких вимог:

- за наявності у приміщенні одного евакуаційного виходу дозволяється розміщувати в ньому не більше 50 осіб;
- при кількості людей понад 50 осіб використовувати приміщення, забезпечені не менше ніж двома евакуаційними виходами, що відповідають вимогам будівельних норм, не мають на вікнах глухих ґрат і розташовані не вище другого поверху в будівлях з перекриттями з горючих матеріалів, груп горючості Г3, Г4 згідно з ДСТУ Б В.2.7-19;
- особи, яким доручено проведення таких заходів, перед їх початком зобов'язані ретельно оглянути приміщення і пересвідчитися у цілковитій готовності останніх у протипожежному відношенні, зокрема, в тому, що вони забезпеченні необхідною кількістю первинних засобів пожежогасіння, справних засобів зв'язку, пожежної автоматики та сигналізації;
- слід організувати чергування в актовій залі членів добровільної пожежної дружини (ДПД) чи відповідальних чергових;
- не дозволяється перебування в приміщенні людей понад установлену норму, проведення вогневих, фарбувальних та інших пожежовибухових робіт, звуження проходів між рядами, встановлення в проходах додаткових стільців.

2.2.12. Горище, електрощитові та інші технічні приміщення не повинні використовуватися не за призначенням (для зберігання меблів, устаткування, інших сторонніх предметів).

2.2.13. Двері горищ, підвальних приміщень, технічних поверхів, електрощитових слід утримувати зачиненими. На дверях цих приміщень повинно бути вказане місце знаходження ключів.

2.2.14. У складських приміщеннях матеріали необхідно зберігати на стелажах або укладати у штабелі, залишаючи між ними проходи ширину не менше 1м. Відстань між стінами та штабелями повинна бути не менше 0,8м.

2.2.15. У підвальних та цокольних поверхах **не допускається**:

- розміщення вибухопожежонебезпечних виробництв, зберігання та застосування ЛЗР і ГР, вибухових речовин, балонів з газом, целулоїду, горючої кіноплівки, карбіду кальцію та інших речовин і матеріалів, що мають підвищеною вибухопожежну небезпеку (за винятком випадків, обумовлених чинними нормативно-правовими актами та нормативними документами);

- улаштування складів горючих матеріалів, майстерень, де використовуються горючі матеріали, а також інших господарських приміщень, якщо вхід до них не ізольований від загальних евакуаційних сходових кліток.

2.2.16. Приміщення, в яких розташовані персональні комп'ютери, слід оснащувати переносними вуглекислотними вогнегасниками з розрахунку один вогнегасник ВВК-2 (колишнє позначення ОУ-3) на три ПК, але не менше одного вогнегасника зазначеного типу на приміщення. Персональні комп'ютери після закінчення роботи на них повинні відключатися від електромереж.

2.2.17. Спецодяг працюючих з лаками, фарбами та іншими ЛЗР і ГР слід своєчасно прати й ремонтувати, зберігати у розвішеному вигляді в металевих шафах, установлених у спеціально відведеніх приміщеннях.

2.2.18. В усіх приміщеннях не дозволяється застосування відкритого вогню, гасові лампи для освітлення та курити.

2.2.19. Двері по шляхах евакуації повинні відчинятись в напрямку виходу із приміщення.

2.2.20. Житлові корпуси, складські та інші приміщення повинні бути забезпечені необхідною кількістю вогнегасників згідно з вимогами загальнодержавних правил протипожежної безпеки та встановлені в легкодоступних місцях таким чином, щоб вони не заважали під час евакуації і була можливість прочитати маркувальні написи на корпусі.

2.2.21. Місця знаходження вогнегасників слід позначати вказівними знаками згідно з чинним законодавством.

2.2.22. Заряджання та перезаряджання вогнегасників має виконуватись відповідно до інструкції з її експлуатації.

2.2.23. Усі працівники повинні вміти користуватись вогнегасниками.

2.2.24. Пожежні крани мають бути укомплектовані пожежними рукавами та стволами однакового з ними діаметра, а також важелем для полегшення відкривання вентилів, утримуватися справними й доступними для використання. Не рідше одного разу на шість місяців вони мають перевірятися на працездатність організацією, що має ліцензію на право виконання цих робіт та яка здійснює їх технічне обслуговування.

2.2.25. Пожежні рукави слід утримувати сухими, складеними у "гармошку" або подвійну скатку, приєднаними до крана та ствола. Використання пожежних рукавів для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням, не допускається.

2.2.26. Пожежні шафи для розміщення кранів слід пломбувати і вони повинні мати отвори для провітрювання. На дверцятах пожежних шаф зовні після літерного індексу «ПК» слід указати порядковий номер пожежного кран-комплекту та номер телефону для виклику пожежної охорони.

2.2.27. Улаштовуючи шафи, слід враховувати можливість розміщення в них двох вогнегасників. Пожежні кран-комплекти повинні постійно бути справними і доступними для використання.

2.2.28. Вибір типу та визначення необхідної кількості вогнегасників необхідно здійснювати згідно з чинними НАПБ А.01.001-2014 *Правила пожежної безпеки в Україні*, НАПБ Б.01.008-2018 *Правила експлуатації та типових норм належності вогнегасників та галузевими правилами пожежної безпеки*.

2.2.29. Перед розміщенням на об'єкті вогнегасники мають обов'язково пройти первинний огляд, під час якого встановлюють, що:

- вогнегасники мають сертифікати відповідності;
- на кожний вогнегасник є паспорт;
- пломби на вогнегасниках не порушено;
- вогнегасники не мають видимих зовнішніх пошкоджень;
- стрілки індикаторів тиску закачаних вогнегасників (за винятком вуглевислотних) перебувають у межах робочого діапазону (в зеленому секторі шкали індикатора) залежно від температури експлуатації;
- на маркуванні кожного вогнегасника та в його паспорті вказано виробника, дату виготовлення (продажу) й дату проведення технічного обслуговування.

2.2.30. Після проведення первинного огляду вогнегасникам присвоюються облікові (інвентарні) номери за прийнятою на об'єкті системою нумерації. Особа, відповідальна за експлуатацію вогнегасників на об'єкті, зобов'язана оформити *Журнал обліку вогнегасників* на об'єкті.

2.2.31. На технічне обслуговування дозволяється направляти без заміни не більше 50% вогнегасників від їх загальної кількості.

2.2.32. Вогнегасники слід розміщувати у легкодоступних і помітних місцях, а також поблизу місць, де найімовірніша поява вогнищ пожежі, при цьому забезпечити їх захист від дії сонячних променів, опалювальних і нагрівальних пристрій, а також хімічно агресивних речовин (середовищ), які можуть негативно вплинути на їх працездатність.

2.2.33. Вогнегасники в місцях розміщення не повинні створювати перешкоди під час евакуації людей. Підходи до місця розташування вогнегасників мають бути завжди вільними.

2.2.34. Переносні вогнегасники слід розміщувати шляхом навішування за допомогою кронштейнів на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для їх повного відчинення, або встановлювати у пожежні шафи поруч з пожежними кранами на пожежні щити та стенді, підставки чи спеціальні тумби.

2.2.35. Вогнегасники повинні розміщуватися з урахуванням зручності їх обслуговування, огляду, а також досягнення найкращої видимості з різних точок захищуваного простору.

2.2.36. Періодичний огляд вогнегасників має здійснюватися особою, відповідальною за пожежну безпеку не рідше одного разу на місяць.

Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, зобов'язана направляти вогнегасники на ПТОВ для їх технічного обслуговування у таких випадках:

- за негативними результатами первинного або періодичного огляду;
- після застосування за призначенням;
- у разі закінчення гарантійного терміну експлуатації.

2.2.37. Особі, відповідальній за експлуатацію вогнегасників на об'єкті, забороняється самотужки здійснювати будь-які операції з ТО, спрямовані на відновлення працездатного стану вогнегасників, або доручити це іншій особі, що не має ліцензії на провадження цього виду діяльності.

2.2.38. Не рідше одного разу на рік відповідно до експлуатаційних документів виробника повинно здійснюватися технічне діагностування вогнегасників на ПТОВ.

2.2.39. Стационарні зовнішні пожежні сходи, сходи на перепадах висот і огорожі на дахах (покриттях) будівель та споруд повинні втримуватися постійно справними, бути пофарбованими.

2.2.40. Залежно від типу **вогнегасники** застосовуються для гасіння таких класів пожеж:

- **Водяні** вогнегасники застосовують для гасіння пожеж класу А;
- **Водопінні** вогнегасники застосовують для гасіння пожеж класів А та В. Водопінні вогнегасники аерозольного типу придатні для гасіння електрообладнання, що перебуває під напругою не більше 1000В, якщо це заявлено виробником і підтверджено сертифікатом відповідності.
- **Порошкові** вогнегасники залежно від типу вогнегасного порошку застосовують для гасіння пожеж класів:
  - А, В та С – із зарядом багатоцільового вогнегасного порошку АВС;
  - Д – із зарядом спеціального порошку.

Крім того, порошкові вогнегасники придатні для гасіння електрообладнання, що перебуває під напругою до 1000В, із відстані не менш ніж 1м.

- **Вуглекислотні** вогнегасники застосовують для гасіння пожеж класу В та електрообладнання, що перебуває під напругою до 1000В, із відстані не менш ніж 1м.
- **Хладонові** вогнегасники застосовуються для гасіння пожеж класу В та електрообладнання, що перебуває під напругою до 1000В, із відстані не менш ніж 1м. Тактика застосування хладонових вогнегасників аналогічна тактиці застосування вуглекислотних вогнегасників.

2.2.41. Класифікація пожеж:

Встановлено **четири класи пожежі**, а також їх символи:

- **клас А** - горіння твердих речовин, переважно органічного походження, горіння яких супроводжується тлінням (деревина, текстиль, папір);
- **клас В** - горіння рідких рідин або твердих речовин, які розтоплюються;
- **клас С** - горіння газоподібних речовин;
- **клас D** - горіння металів та їх сплавів.

Крім цих чотирьох класів Правилами пожежної безпеки в Україні введено ще додатковий п'ятий **клас (Е)**, прийнятий для позначення пожеж, пов'язаних з горінням електроприладів.

2.3. *Заходи пожежної безпеки під час застосування відкритого вогню*

2.3.1. Розводити багаття, застосовувати відкритий вогонь на території та в приміщеннях забороняється. Куріння дозволяється виключно у спеціально встановлених й позначених місцях для куріння.

2.3.2. Електрозварювальні та інші роботи, пов'язані з застосуванням відкритого вогню, допускаються тільки з письмового дозволу керівника або особи, яка виконує його обов'язки.

2.3.3. Дозвіл на проведення вогневих робіт належить оформляти напередодні проведення цих робіт. До проведення вогневих робіт допускаються тільки кваліфіковані працівники, які мають при собі посвідчення газоелектрозварника та посвідчення про

проходження пожежно-технічного мінімуму. Виконувати вогневі роботи дозволяється тільки після вжиття заходів щодо забезпечення пожежної безпеки при справному газо-, електрозварювальному устаткуванні. Вогневі роботи мають негайно припинятися на вимогу відповідального за їх безпечне проведення, та органів державного пожежного нагляду.

2.4. Правила утримання технічних засобів протипожежного захисту

2.4.1. Будівлі, споруди та приміщення повинні оснащуватися *технічними засобами протипожежного захисту*:

- системами автоматичної пожежної сигналізації (АПС);
- системами мовленнєвого оповіщення;
- засобами зв'язку;
- мережами протипожежного водопроводу.

2.4.2. Для утримання в працездатному стані засоби протипожежного захисту слід виконувати такі заходи:

- матеріально-технічне (ресурсне) забезпечення для безвідмовної роботи в усіх режимах експлуатації, підтримання і своєчасне відновлення працездатності;
- опрацювання необхідної експлуатаційної документації для обслуговуючого й чергового персоналу;
- технічне обслуговування з метою збереження показників безвідмовної роботи на весь термін служби;

Організації, які здійснюють технічне обслуговування, монтаж та налагодження установок, повинні мати ліцензію на право виконання цих робіт.

2.4.3. Шлейфи пожежної сигналізації, лінії керування та зв'язку повинні постійно контролюватися на режим „**ГОТОВНІСТЬ**” та піддаватися періодичним випробуванням на режим „**ТРИВОГА**” та „**УСТАНОВКА СПРАЦЮВАЛА**” згідно з планом-графіком.

2.4.4. Теплові та димові пожежні сповіщувачі повинні функціонувати цілодобово і постійно утримуватися в чистоті. До них має бути забезпечений вільний доступ. Відстань від складових матеріалів і устаткування до сповіщувачів повинна бути не менше 0,6м.

2.4.5. Не допускається встановлювати замість несправних сповіщувачів сповіщувачі іншого типу або принципу дії, а також замикати шлейф сигналізації за відсутності сповіщувачі у місці його встановлення.

2.4.6. Мережі протипожежного водопроводу мають забезпечувати нормативні витрати й напір води.

2.4.7. Перевірка працездатності пожежних гідрантів повинна здійснюватися особами, що відповідають за їх технічний стан, не рідше двох разів на рік (навесні й восени). Кришки люків колодязів підземних пожежних гідрантів повинні бути очищені від бруду, льоду і снігу, в холодний період утеплені, а стояки – звільнені від води.

2.4.8. Кришки люків колодязів підземних гідрантів рекомендується фарбувати в червоний колір.

2.4.9. У разі відключення ділянок водогінної мережі та гідрантів або зменшення тиску мережі нижче за потрібний необхідно сповіщати про це підрозділи пожежної охорони.

2.4.10. Для контролю працездатності мережі зовнішнього протипожежного водопостачання необхідно один раз на рік проводити випробування на тиск та витрату води з оформленням Акта. Випробування водогону повинне проводитися також після кожного ремонту, реконструкції або підключення нових споживачів до мережі водогону.

2.5. Утримання інженерного обладнання

2.5.1. Особи відповідальні за стан електроустановок зобов'язані забезпечити пожежну безпеку відповідно до своїх функціональних обов'язків.

2.5.2. Силове і освітлювальне електроустаткування, електропроводка та інші споживачі електроенергії мають виконуватися та експлуатуватися відповідно до ПУЕ, ПБЕ й Правил технічної експлуатації електроустановок (ПТЕ).

2.5.3. Електропроводка, розподільні пристрої, апаратура, електрообладнання, вимірювальні прилади, а також запобіжні пристрої різного типу, рубильники та інші пускові апарати й пристрої повинні монтуватися на негорючих основах (текстоліт, гетинакс та інші матеріали).

2.5.4. Розподільні електроощити, електродвигуни і пускорегулювальні апарати повинні періодично оглядатися і очищатися від пилу. Приєднання нових споживачів електричної енергії повинно проводитись з відома відповідального за експлуатацію електрогосподарства. Зісовані електроапарати та прилади, які можуть викликати коротке замикання повинні бути терміново відремонтовані або замінені на інші.

2.5.5. Для загального відключення силових та освітлювальних мереж складських приміщень, архівів та інших подібних приміщень необхідно встановлювати пристрой відключення зовні вказаних приміщень на негорючих стінах.

2.5.6. Плавкі вставки запобіжників мають бути калібривані із зазначенням на клемі номінального струму вставки (клеймо заводу-виготовлювача або електричної лабораторії). Використання саморобних некалібриваних плавких вставок забороняється

2.5.7. Настільні лампи, вентилятори, телевізори, радіоприймачі, холодильники та інші електроприлади повинні вмикатися в мережу тільки через справні штепсельні розетки й електрошину.

2.5.8. Заміри опору ізоляції в силових і освітлювальних мережах необхідно проводити не рідше 1 раз на рік.

2.5.9. Не дозволяється:

- проходження повітряних ліній електропередач та зовнішніх електропроводок над горючими покрівлями, навісами, штабелями лісу, складами пально-мастильних матеріалів, торфу, дров та інших горючих матеріалів;
- експлуатація тимчасових електромереж;
- відкрите прокладання електропроводів і кабелів транзитом через пожежонебезпечні та вибухонебезпечні зони будь-якого класу і близче 1м і 5м від них відповідно, а також у сходових клітках;
- експлуатація кабелів і проводів з пошкодженою або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості, ізоляцією;
- залишення під напругою кабелів та проводів з неізольованими струмопровідними жилами;
- застосування саморобних подовжувачів, які не відповідають вимогам ПУЕ;
- користування пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами, а також лампами, скло яких має сліди затемнення;
- застосування для опалення приміщення нестандартного (саморобного) електронагрівального устаткування або ламп розжарення;
- підвішування світильників безпосередньо на струмопровідні проводи, обортання електроламп і світильників папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатація їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);

- використання електроапаратури та приладів в умовах, що не відповідають вказівкам (рекомендаціям) підприємств виробників;
- використання в пожежонебезпечних зонах світильників з лампами розжарювання без захисного суцільного скла (ковпаків), а також з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;
- залишення без догляду при виході з приміщення увімкнених в електромережу нагрівальних приладів, телевізорів, радіоприймачів;
- встановлення електропобутових приладів (телевізорів, холодильників тощо) в нішах меблів;
- складування горючих матеріалів на відстані менше 1м від електроустаткування та під електрощитами;
- використання роликів, вимикачів, штепсельних розеток для підвішування одягу й інших предметів;
- заклеювання ділянок електропроводки і кабелі шпалерами, папером, горючими тканинами;
- застосування для електромереж радіо- та телефонних проводів;
- використання побутових електронагрівальних приладів (прасок, чайників, кип'ятильників, кавоварок) без негорючих теплоізоляційних підставок та в місцях (приміщеннях), де їх застосування не передбачено технологічним процесом або заборонено;
- відпрацьовані ЛЗР та ГР, стоки речовин, що у взаємодії з водою виділяють вибухопожежонебезпечні гази (карбід кальцію та інші), зливати до каналізаційної мережі;
- відкрито прокладати в сходових клітках і в об'ємі внутрішніх евакуаційних сходів електропроводи і кабелі, у тому числі в трубах із горючих та важкогорючих матеріалів згідно з ГОСТ 12.1.044-89, незалежно від їхнього призначення і напруги;

2.5.10. В усіх, незалежно від призначення, приміщеннях, які після закінчення роботи замикаються і не контролюються черговим персоналом, з усіх електроустановок та електроприладів, а також з мереж їх живлення повинна бути відключена напруга (за винятком чергового освітлення, протипожежних та охоронних установок, а також електроустановок, що за вимогами технології працюють цілодобово).

2.5.11. Обігрівання приміщень має здійснюватися тільки приладами центрального водяного опалення.

2.5.12. У приміщенні електроустановок повинні застосовуватись вуглевислотні вогнегасники.

2.5.13. З'єднання, відгалуження та окінцовування жил проводів і кабелів мають здійснюватися за допомогою опресовування, зварювання, паяння або затискання (гвинтових, болтових).

2.5.14. Переносні світильники повинні бути обладнані захисними скляними ковпаками і сітками. Для цих світильників та іншої переносної електроапаратури слід застосовувати гнучкі кабелі, проводи, шнури з мідними жилами

2.5.15. Під час експлуатації побутових кондиціонерів забороняється:

- використовувати як опорні конструкції горючі елементи конструкцій рам (у разі встановлення кондиціонера у віконному прорізі);
- кустарно (самотужки) переробляти кондиціонери;
- замінювати триполюсні штепсельні роз'єднувачі на двополюсні;
- підключення від електророзетки (має бути окремий відключаючий пристрій – автомат);

- встановлювати кондиціонери у внутрішніх противажежних перегородках та стінах.

2.5.16. Ліфти та підйомники не допускається використовувати з метою евакуації.

2.5.17. У разі пожежі ліфти та підйомники повинні опускатися на перший поверх автоматично, відчиняючись й відключатися.

2.5.18. Все електрообладнання (корпуси електричних машин, трансформаторів, апаратів світильників, щитів управління, розподільних щитів, тощо) підлягає зануленню, або заземленню відповідно до вимог розділів Правил улаштування електроустановок.

2.5.19. Особа призначена відповідальною за протипожежний стан електроустановок зобов'язана: організувати, проводити профілактичні огляди та планово-попереджуvalьні ремонти електрообладнання і електромереж, а також своєчасне усунення порушень, які можуть привести до пожежі, забезпечити обслуговування та технічну експлуатацію електроустановок.

2.5.20. Забезпечити правильність застосування електрообладнання, кабелів та електропроводок.

2.5.21. Організувати навчання та інструктажі чергового персоналу з питань пожежної безпеки під час експлуатації електроустановок.

2.6. Порядок огляду, приведення в пожежебезпечний стан і закриття приміщень, корпусів, будівель після закінчення роботи

2.6.1. Після закінчення робочого дня працівники повинні впорядкувати робочі місця, зчинити вікна та вимкнути електро живлення приладів та устаткування, яким вони користувалися (настільні лампи, друкарські та лічильні машинки, вентилятори, побутові кондиціонери, комп'ютери, радіоприймачі і таке інше).

2.6.2. Відповідальний за пожежну безпеку після закінчення роботи зобов'язаний оглянути приміщення, перевіритись у тому, що нема порушень, які можуть привести до пожежі, перевірити відключення електроприладів, устаткування та освітлення.

3. Обов'язки та дії працівників у разі пожежі

3.1. У разі виявлення ознак пожежі (ознак горіння) кожен працівник зобов'язаний:

- негайно повідомити про це службу порятунку за номером телефону – **101**. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;
- вжити (по можливості) заходів до евакуації людей та збереження матеріальних цінностей, гасіння (локалізації) пожежі з використанням наявних вогнегасників та інших засобів пожежогасіння;
- повідомити про пожежу керівника чи відповідальну посадову особу та (або) чергового на об'єкті;
- викликати (за необхідності) інші аварійно-рятувальні служби (медичні, газорятувальну тощо).

3.2. Посадова особа об'єкта, що прибула на місце пожежі, зобов'язана:

- перевірити, чи викликані пожежно-рятувальні підрозділи (продублювати повідомлення);
- у разі загрози життю людей негайно організувати їх рятування (евакуацію);
- видалити за межі небезпечної зони всіх працівників, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;
- припинити роботи в будівлі (якщо це допускається технологічним процесом виробництва), крім робіт, пов'язаних із заходами щодо ліквідації пожежі;

- здійснити в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком систем протипожежного захисту), вжити інших заходів, що сприяють запобіганню розвитку пожежі та задимленню будівлі;
- перевірити включення оповіщення людей про пожежу;
- організувати гасіння (локалізацію) пожежі;
- організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів, забезпечити безперешкодний доступ їх до місця виникнення пожежі та надати їм допомогу під час локалізації та ліквідації пожежі;
- одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей;
- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі.

Інструкцію розробив:

Провідний інженер

Микола ЗДОРОВЕЦЬКИЙ.

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з АГР та ВН

Анатолій ФОМОВ